

Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotus ja luonnonsuojelulain 39 §:n mukainen hakemus valtioneuvostolle

LLHall 13.05.2026 § 43
395/10.02.00/2025

Valmistelija Pesonen Ari Lapin liitto

Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 25.3.-24.4.2026. Saatujen muistutusten (7 kpl) ja vastineiden perusteella vaihemaakuntakaavaehdotusta on täydennetty.

Saadun palautteen perusteella vaihemaakuntakaavaehdotukseen on tehty seuraavat muutokset:

- EK-1-alueen pienentäminen
 - sisältää Kuusivaaran kaivosteollisuusalueen
 - sisältää suojavyöhykkeet Kitisenjoen ja Viiankiaavan suuntaan ympäristöhaittojen lieventämiseksi
- EK-2-alueen kaavamääräyksen täsmentäminen, poistamalla maanpäällinen rakentaminen
- ek-ma- rajauksen pienentäminen, nk. NE-satelliittiesiintymä rajaaminen ulkopuolelle lievennystoimena
- kaavaselostukseen täydentäminen

Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset eivät vaadi kaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville. Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan kaavakartta ja selostus on pykälän liitteenä. Vaihemaakuntakaavaehdotuksen liitteisiin ja selvityksineen voi tutustua Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan kotisivuilla: [Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava](#)

Vaihemaakuntakaavan hyväksyminen ja kaivoshankkeen toteuttaminen edellyttävät LSL 39 §:n 2 momentin mukaisen valtioneuvoston päätöksen, koska Sakatin kaivoshankkeen 26.2.2025 valmistuneen Natura-arvioinnin päivityksen mukaan kaivoshankkeesta voi lieventävistä toimenpiteistä huolimatta kohdistua merkittävä heikennys Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin aapasuot, letot ja puustoiset suot sekä kasveihin isonuijasammal ja lapinleinikki. Vaikkakin muutosriski rajautuu pieneen osaan Natura-alueesta, merkittävä heikennys on seurausta mahdollisesta muutoksesta suon vesitaloudessa, jolloin varovaisuusperiaate huomioon ottaen vaikutuksia kaikkein muutosherkimpiin suoympäristöihin ja suolajeihin ei voida sulkea pois.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ("ELY-keskus") on 9.7.2025 antamassaan LSL 35 §:n mukaisessa lausunnossa perustanut johtopäätöksensä Natura-arvioinnissa esitetyistä vaihtoehdoista konservatiivisempaan, 60 persenttiin pohjavesivaikutusskenaarioon, ja katsonut joltain osin Natura-arvioinnin johtopäätöksistä poiketen, että merkittävä heikennys kohdistuu lieventävien toimenpiteiden jälkeen kahteentoista Natura-alueen suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin tai lajiin: pikkujokiin ja puroihin, vaihettumissoihin ja rantasoihin, lähteisiin ja lähdesoihin, lettoihin, aapasoihin ja puustoiisiin soihin, isonuijasammaleen, lapinleinikkiin, kiiltosirppisammaleen, lapinsirppisammaleen, jänkäkurppaan ja mustavikloon.

Metsähallitus on 27.8.2025 antamassaan LSL 35 §:n mukaisessa lausunnossa katsonut, että kaivoshanke voi lieventävien toimenpiteiden jälkeen heikentää merkittävästi yhtätoista Natura-alueen suojeluperusteluontotyyppiä tai lajia: humuspitoiset järvet ja lammet, pikkujoeet ja purot, vaihettumissuot ja rantasuot, lähteet

ja lähdesuot, letot, aapasuot, puustoiset suot, isonuijasammal, kiiltosirppisammal, lapinsirppisammal ja lapinleinikki.

ELY-keskus on lausunnossaan edelleen todennut, että vireillä olevaa Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaa voidaan pitää luonnonsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaisena suunnitelmana, jonka hyväksyminen edellyttää valtioneuvoston luonnonsuojelulain 39 §:n nojalla tekemää päätöstä.

Hakemuksen liitteenä 7 oleva korvaavien toimenpiteiden suunnitelma koostuu Suunnitteluperiaatteet ja Yleissuunnitelma -raporteista. Suunnitelma sisältää tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että suunnitellut korvaavat toimenpiteet ovat riittävät korvaamaan Sakatin kaivoshankkeesta Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteille aiheutuvan heikennyksen täysimääräisesti ja ne toteuttamalla voidaan varmistua siitä, että Natura-verkoston eheys säilyy.

Korvaavien toimenpiteiden suunnitelma perustuu luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohtaan ja luonnonsuojelulain 39 §:ään sekä Euroopan komission soveltamisohjeisiin. Suunnitelman keskeisiä periaatteita ovat lisäisyys, luonnonarvohehtaarin käyttö yhteismitallisena laskentayksikkönä, suojeluperustekohtainen tarkastelu sekä tieteellisesti perusteltu ja läpinäkyvä laskentatapa, jossa hyödynnetään BOOST-hankkeen menetelmiä soveltuvin osin.

Sakatin kaivoshankkeen toteuttaminen edellyttää myös soidensuojelulainsäädännön muuttamista, sillä voimassa oleva sääntely ei mahdollista kaivostoiminnan harjoittamista Viiankiaavan soidensuojelualueen alapuolisessa kallioperässä. Soidensuojeluasetuksen (852/1988) 1 §:ssä kielletään muun muassa maa- ja kallioperän vahingoittaminen sekä muut toimet, jotka voivat muuttaa suoalueen luonnollista vesitasapainoa, eikä asetuksen mukainen poikkeamismahdollisuus ole sovellettavissa kaivos-toimintaan. Soidensuojelulainsäädännön muutos lähtee vireille Ympäristöministeriössä samaan aikaan kuin luonnonsuojelulain 39 §:n mukaista päätöstä siellä valmistellaan.

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukainen hakemus valtioneuvostolle on pykälän liitteenä. Hakemuksen liitteisiin voi tutustua Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan kotisivuilla: [Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava](#)

Vaihemaakuntakaavaehdotuksen hallituksessa esittelee suunnittelujohtaja Ari Pesonen.

Valtioneuvostolle toimitettavan hakemuksen esittelee kokouksessa suunnittelujohtaja Ari Pesonen ja johtaja Pertti Lamberg AA Sakatti Mining Oy.

Lisätiedot: suunnittelujohtaja Ari Pesonen, ari.pesonen(at)lapinliitto.fi, puh 040-538 2257

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Takkula Hannu Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus

- päättää hyväksyä Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaehdotuksen ja toteaa, ettei vaihemaakuntakaavaa esitetä valtuustokäsittelyyn, ennen kuin valtioneuvosto on tehnyt luonnonsuojelulain 39 §:n mukaisen päätöksen ja päätös on saanut lainvoiman.
- päättää lähettää ympäristöministeriöön valmisteltavaksi hakemuksen (liitteenä) koskien luonnonsuojelulain 39 §:n mukaista valtioneuvoston päätöstä Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavan hyväksymiseksi ja Sakatin kaivoshankkeen toteuttamiseksi Viiankiaavan Natura 2000 -alueen alla ja läheisyydessä.

- antaa vs. maakuntajohtajalle oikeuden tehdä hakemukseen mahdollisia teknisiä korjauksia ennen hakemuksen lähettämistä

Päätös

Keskustelun aikana Mikko Sipilä teki seuraavan muutosesityksen: "Esitän, että maakuntahallitus 1) hylkää maakuntakaavaehdotuksen ja 2) ei lähetä ympäristöministeriön valmisteltavaksi liitteenä olevaa hakemusta. Perustelut (8 sivua) ovat liitetiedostossa."

Maria-Riitta Mällinen, Anni Koivisto ja Sari Ekorre kannattivat Mikko Sipilän muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli äänestettävä, koska oli tehty kannatettu vastaesitys. Puheenjohtaja esitti äänestysmenettelyksi nimenhuutoäänestystä siten, että vs. maakuntajohtajan pohjaesitystä kannattavat äänestävät "JAA" ja Sipilän tekemää muutosesitystä kannattavat äänestävät "EI". Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritettussa äänestyksessä "JAA" -ääniä annettiin kymmenen (10) (Rainio, Kaarlela, Kaikkonen-Tiensuu, Koskenniemi, Pyhäjärvi, Salmijärvi, Seppänen, Sipola, Tiitinen, Viitala) ja "EI" -ääniä viisi (5) (Ekorre, Hiltunen, Koivisto, Mällinen, Sipilä).

Puheenjohtaja totesi, että hallituksen päätökseksi äänin 10-5 tuli maakuntajohtajan päätösesitys.